

apoderades

Dones del Comerç Just

© Creative Handicrafts

Edició: Coordinadora Estatal de Comerç Just (www.comerciojusto.org)

Direcció: Marta Lozano Sabroso

Redacció: Marta Guijarro Ruiz

Fotografia de portada: Creative Handicrafts

Disseny i maquetació: Cyan, Proyectos Editoriales, S.A.

Dipòsit legal:

El contingut d'aquesta obra està disponible sota la llicència Creative Commons Reconeixement - Compartir igual 3.0 No adaptada. Per accedir a una còpia d'aquesta llicència, vegeu: creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ca

Aquesta publicació s'ha portat a terme amb el suport econòmic de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID), a càrrec del projecte 2018-PRY-1294. El contingut és responsabilitat exclusiva dels autors i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'AECID.

Progrés lent

Malgrat els progressos assolits, les dones i les nenes encara pateixen discriminació i violència arreu del món. Els canvis van arribant, però a poc a poc, massa a poc a poc per a la injusta realitat que milions de dones sofreixen diàriament. Si analitzem amb deteniment les dades econòmiques, socials, laborals i de desenvolupament humà procedents dels organismes internacionals, comprovem que **la desigualtat de gènere és un fet indiscutible.**

I ho és malgrat que, com a mínim des d'un punt de vista jurídic, 185 països han incorporat la igualtat de gènere en les seves constitucions i 187 països han signat la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (segons ONU Dones). Tanmateix, hi ha una fractura enorme entre les legislacions i la realitat social.

Però, fins i tot pel que fa al panorama legislatiu, encara avui hi ha 18 països on els marits poden impedir legalment que les esposes treballin; a 39 països, les filles i els fills no tenen els mateixos drets hereditaris; i, a 49 països, no existeixen lleis que protegeixin les dones de la violència dins la llar.

➤ Encara avui hi ha 18 països on els marits poden impedir legalment que les esposes treballin

Pobresa i desigualtat laboral

La pobresa econòmica afecta més les dones. Les dades així ho corroboren. Segons ONU Dones, a escala mundial, hi ha 122 dones d'entre 25 i 34 anys que viuen en condicions de pobresa extrema per cada 100 homes en el mateix grup d'edat. Una altra xifra significativa: les dones tenen fins a 11 punts percentuals més de probabilitat de patir inseguretats alimentàries.

© P. Tosco/Oxfam Intermón

Una dada que té relació amb aquesta realitat és la de la possessió de terres. Es calcula que les propietàries de terrenys només representen el 13%. Això no obstant, constitueixen aproximadament el 43% de la mà d'obra agrícola dels països en desenvolupament. El fet que la propietat de les terres continuï estant majoritàriament en mans dels homes té conseqüències múltiples per a les dones: menys independència i autonomia, menys participació socioeconòmica en cooperatives o grups productius, més inseguretats alimentària, vulnerabilitat econòmica i pobresa.

Quant a l'àmbit laboral, les dones viuen una situació de discriminació i desigualtat generalitzada arreu del món, tot i que hi ha diferències entre regions. En la majoria dels països, les dones tendeixen a ocupar feines infravalorades i mal remunerades, i tenen més dificultats per accedir a l'educació, la formació professional o les oportunitats de treball. El seu poder de negociació i presa de decisions és limitat.

L'Organització Internacional del Treball (OIT) conclou que, a escala global, la disparitat de la participació d'homes i dones en el mercat laboral ha disminuït

des del 1995, però molt tímidament. En l'actualitat, prop del 50% del total de dones treballa, comparat amb el 77% dels homes. El 1995, aquestes xifres eren del 52% i el 80% respectivament.

La possibilitat d'ocupar un lloc de treball és, en general, més difícil per a les dones que per als homes, particularment en regions determinades del planeta. Al nord d'Àfrica, per exemple, les dones tan sols accedeixen a una de cada cinc feines remunerades en el sector no agrícola. A l'Àsia, de mitjana, les dones tenen un 70% menys de probabilitats que els homes d'incorporar-se a la força de treball, una bretxa que persisteix tot i el creixement econòmic, la disminució de les taxes de fecunditat i l'augment del nivell educatiu.

Un altre fet que revela la discriminació de les dones a la feina és la diferència salarial. Les Nacions Unides calculen que les dones guanyen de mitjana un 23% menys que els homes. Dit d'una altra manera, elles guanyen 77 cèntims per cada dòlar que guanyen ells fent la mateixa feina.

➤ Elles guanyen 77 cèntims per cada dòlar que guanyen ells fent la mateixa feina

A més a més, les dones segueixen carregant amb gran part de la responsabilitat pel que fa al treball domèstic i de cures no remunerat. En efecte, segons les Nacions Unides, les dones dediquen 2,6 vegades més temps a aquestes tasques que els homes.

I una altra dada molt esclaridora: a les llars on no es disposa d'accés a l'aigua corrent, les dones i les nenes són les responsables d'anar a recollir-la en el 80% dels casos.

En aquesta descripció de la realitat laboral de les dones tampoc no podem oblidar un assumpte d'especial rellevància com és el de la cobertura per maternitat o durant el període de lactància. Tot i que són aspectes que han millorat en les últimes dècades, encara hi ha moltes dones que es veuen excloses d'aquest dret fonamental. ONU Dones destaca que el percentatge de països en tot el món que ofereixen catorze setmanes o més de baixa per maternitat ha

augmentat del 38% al 51%. Tot i això, més de 800 milions de treballadores, és a dir, el 41% de totes les dones, encara no disposen d'una cobertura adequada per a la maternitat.

Finalment, som molt lluny d'assolir la paritat pel que fa a la representació femenina als àmbits de poder polític i de presa de decisions. A pesar dels progressos, la participació de les dones als parlaments nacionals no arriba al 24% i només el 7% dels òrgans de direcció dels Estats d'arreu del món estan ocupats per dones. En l'àmbit econòmic i empresarial la realitat és semblant: **les dones només ocupen el 12% de les places de les juntes directives de les empreses de tot el món** i el 24% dels alts càrrecs.

Calen accions compromeses i fermes

En vista d'aquestes dades —que constitueixen només una part del panorama de les dones arreu del món—, és evident que és necessari actuar de manera ferma i compromesa des de tots els àmbits. Perquè aquesta realitat injusta no canviarà pas sola. Cal propiciar el canvi amb mesures polítiques, socials, educatives i inversió econòmica.

➤ Cal propiciar el canvi amb
mesures polítiques, socials,
educatives i inversió econòmica

En cas contrari, la previsió del Fòrum Econòmic Mundial és que es trigaran 100 anys a tancar la bretxa econòmica i política de gènere, i uns altres 217 anys fins que les dones guanyin tant com els homes i tinguin igual representació als llocs de treball. No podem esperar tant. La igualtat entre els gèneres no solament és un dret humà fonamental, sinó que també constitueix la base necessària per avançar vers un món sostenible i pròsper per a tothom.

Comerç Just: una aposta decidida per la igualtat de gènere

El moviment del Comerç Just, que persegueix el desenvolupament de les comunitats empobrides, té la igualtat de gènere entre els seus principis fonamentals.

Aquests principis, recollits a la norma que totes les organitzacions de Comerç Just han de complir, garanteixen que les agricultores, treballadores i productores tinguin les mateixes oportunitats que els homes per participar en la força de treball i que, en tots els casos, rebin el mateix salari per la mateixa feina. A més, les entitats han de tenir una política i un pla definits per promoure la igualtat de gènere que garanteixi que tant elles com ells puguin accedir als recursos que necessiten per ser productives i que tinguin la capacitat d'influir en un àmbit més ampli en matèria de polítiques i institucions.

© Ideas

Així mateix, en les pròpies organitzacions de Comerç Just es fomenta que les dones no solament siguin membres actius, sinó que assumeixin posicions de lideratge en l'estructura de govern. Igualment, l'entitat es compromet a garantir que les dones rebin totes les prestacions corresponents i a tenir en compte les necessitats especials de salut i seguretat de les dones embarassades i en període de lactància.

En aquest sentit, i com a complement de la Carta Internacional¹, l'Organització Mundial del Comerç Just (WFTO) va publicar una nova Política de Gènere, que obliga les entitats a prendre mesures concretes per garantir la igualtat de gènere. Aquesta política, a més, ofereix directrius sobre com fer-ho.

Actualment, podem dir que el 52% de les entitats membres de l'Organització Mundial del Comerç Just estan dirigides per dones (comparat amb el 9% del comerç convencional). Entre els alts càrrecs, la paritat s'ha sobrepasat, amb un 54% de presència femenina (en el comerç convencional és del 24%). Aquestes organitzacions agrupen gairebé un milió de persones arreu del món i van generar més de 760 milions d'euros l'últim any².

D'aquesta manera, el Comerç Just demostra que és possible desenvolupar un model comercial i econòmic que no discrimini les dones i que n'afavoreixi la participació i el lideratge. El Comerç Just demostra, igualment, que invertir en l'empoderament de les dones i el progrés de la igualtat, un dret fonamental, també afavoreix el desenvolupament social sostenible.

---

1. <http://comerciojusto.org/wp-content/uploads/2018/09/Carta-Intern-Comercio-Justo.pdf>

2. Creando la nueva economía. Modelos empresariales que ponen a las personas y al planeta en primer lugar. Organització Mundial del Comerç Just (WFTO), 2020. http://comerciojusto.org/wp-content/uploads/2020/01/Business_Models_Report-Spanish_0.pdf. Aquestes xifres es refereixen únicament a les organitzacions membres de la WFTO, no a les que han rebut la certificació de Comerç Just per l'elaboració d'alguns dels seus productes.

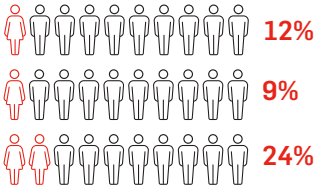

UNA VISTA RÀPIDA: DONES AL COMERÇ JUST

Empreses
convencionals

Membres de l'Organització
Mundial de Comerç Just

Dones al
Consell d'Administració

51%

Dones CEO (Directores)

52%

Dones en alts càrrecs

54%

Bones pràctiques

A més dels principis i normes de compliment obligatori, les organitzacions de Comerç Just adopten altres pràctiques que contribueixen encara més al progrés en la igualtat de gènere.

Algunes d'aquestes pràctiques són:

A l'Àsia:

- Empoderar les dones més marginades, les que pateixen una discriminació social més gran o les que viuen a zones rurals.
- Acabar amb els estereotips de gènere mitjançant la participació en el sector de l'economia social.
- Empoderar les dones tant dins de la família com en la comunitat.
- Empoderar els homes perquè promoguin l'equitat de gènere.

A l'Amèrica Llatina:

- Desenvolupar espais en els quals es reivindiqui i visibilitzi el coneixement de les dones.
- Organitzar programes de formació destinats a ajudar les dones a interioritzar els valors que posseeixen i la importància del treball que porten a terme.
- Afavorir els contextos de treball col·laboratiu per enfortir les relacions interpersonals entre dones.
- Participar en fòrums de defensa dels drets de les dones i l'equitat de gènere.

A l'Àfrica:

- Formar les dones i desenvolupar capacitats adaptades a les seves necessitats per eliminar els obstacles que impedeixen que participin plenament en les cooperatives.
- Engagar iniciatives de pressió política per generar canvis en la legislació sobre gènere.
- Desenvolupar projectes econòmics per a dones mitjançant el suport a la creació de petites empreses.
- Facilitar l'accés de les dones a crèdits amb tipus d'interès accessibles i flexibles.

«Crec que la meua filla
veu un exemple en mi»

© Sean Hawkey

Rosa Olivia Rizo Úbeda, secretària d'Aldea Global (Nicaragua)

Rosa Olivia Rizo és una dona jove. Malgrat la seva joventut i el context masculista en què viu, ha aconseguit que l'assemblea d'Aldea Global, formada en un 60% per homes i un 40% per dones, la triï com a membre de la junta directiva. És tot un exemple dels canvis que es produeixen quan es treballa amb decisió en favor de la igualtat de gènere. Aquesta és la seva història.

«Jo em vaig associar a Aldea Global el 2010, amb 18 anys. Era la sòcia més jove. La meua història va començar quan mon pare va decidir donar-me una herència, una parcel·la de terra al meu nom. Vaig usar-la com a garantia per sol·licitar el meu primer crèdit. Com que vaig aconseguir liquidar-lo, vaig poder demanar-ne un altre més gran i així és com ara tinc més crèdits per a coses com la instal·lació d'inodors, plantar hortalisses i per al cafè. En el meu cas, com que tenia la propietat, va sorgir la necessitat de treballar-la; i vaig voler fer-ho. Des que era petita m'ha agradat treballar. A mi no m'agrada la dependència econòmica; sempre m'ha motivat disposar de recursos gràcies als meus propis mitjans.

»Aquí a Nicaragua, al camp, és habitual que, ja a 14 anys, les nenes se'n vagin amb els xicots, quedin embarassades i els seus somnis quedin truncats. A partir

Aldea Global, una labor decidida per a la igualtat de gènere

País:	Nicaragua
Regió:	Jinotega
Producte que elabora	café
Núm. de treballadores i treballadors:	12.000 (60% homes, 40% dones)

La cooperativa de Comerç Just Aldea Global manté des de fa anys un compromís clar amb l'empoderament de les dones i la igualtat de gènere. Una labor decidida que comença a donar fruit.

d'aquí, són mestresses de casa i crien els infants; moltes vegades, són mares solteres. Aquesta és la realitat que ens espera a llocs com aquest. Poques estudien, poques somien de ser professionals, de tirar endavant.»

El Comerç Just ens fa més responsables

«Parlar de Comerç Just és important perquè planteja tres enfocaments que ens beneficien molt: de primer, l'econòmic, perquè tenim la possibilitat de vendre el café a millor preu. En segon lloc, està la part social; al Comerç Just, els menors no treballen i es paga un sou just als treballadors i les treballadores. I, finalment, un altre aspecte fonamental és l'ambiental. Amb el Comerç Just cuidem del medi ambient i la salut dels infants i els treballadors, que no aboquen qualsevol recurs productiu, perquè molts poden causar càncer i malalties de la pell. En realitat, el Comerç Just ens ajuda a ser més responsables.

«Aquí, a Aldea Global, fem un seguiment especial de les dones; s'han donat crèdits responsables i es treballa molt l'empoderament femení, tant econòmicament com pel que fa al finançament. També es van organitzar cursos de capacició financera perquè les dones tinguem tots els coneixements i siguem més responsables quant a la gestió dels diners. Diuen que les dones som millors administradores; és cert, però també ens cal tenir coneixements.»

De sòcia a membre de la junta directiva

«Per arribar a formar part de la junta directiva, cal passar per un procés: a la preassemblea es tria el representant d'àrea i vet aquí que a la meva (San Rafael)

em van escollir per representar-los. Després vam anar a una assemblea general a Jinotega, formada per 60 delegats i delegades. La gent que hi havia allà va dir "ens agrada aquesta noia per ser membre de la junta directiva" i va donar-me el càrrec de secretària. Per prendre decisions, ens reunim el segon divendres de cada mes i, de manera extraordinària, quan calgui. Les qüestions principals que tractem són com està la nostra àrea, com estan els productors i les productores, què necessiten que es millori, què falta per fer... Nosaltres duem les propostes i els comentaris dels productors i les productores es tenen molt en compte.

»Com a dona, la meva feina és una benaurança perquè haig de promoure el treball de les dones, que gairebé mai no és remunerat, sobretot a països com el meu, i més en aquest context en què es manté la idea que la dona ha d'estar a casa i cuidar de la quitxalla, de l'home... Tanmateix, hem de trencar aquesta fractura perquè la dona ha de fer una altra mena de tasques i tenir els seus propis ingressos, perquè això fins i tot beneficia l'economia familiar.»

Passat, present i futur

«Ma mare sempre ha estat una lluitadora; sempre ha mostrat entusiasme per fer les coses ella mateixa. Ella és el meu exemple. Abans, a Nicaragua, les dones gairebé no sortien de casa seva perquè tenim problemes greus de masclisme i no podien decidir res ni parlar. Ara s'han trencat moltes fractures i, cada vegada més, la dona va assolint la importància que ha de tenir a la societat.

»Penso que l'època que viurà la meva filla serà millor; que les dones tindran un desenvolupament més gran. Potser ella també veu un exemple en mi. Molts cops els pares i les mares som l'exemple: la manera com vivim influeix sobre la criança dels nostres fills. La meva filla sap que jo treballo i que vaig a reunions. A vegades la duc, però procuro no fer-ho, perquè hi vaig en moto i és perillós.»

«Al marge de l'estratègia comercial, el que cerquem és l'autonomia de les dones»

© Creative Handicrafts

Anjali Tapkire, treballadora de Creative Handicrafts (Índia)

Anjali Tapkire va ser una de les primeres dones a unir-se a Isabel Martín, la fundadora de l'organització tèxtil Creative Handicrafts, per crear aquesta entitat i donar el seu suport a les dones sense formació dels slums (barris marginats). La seva pròpia història és un exemple de superació dels prejudicis i les barreres socials que viuen gran part de les dones de l'Índia. Així relata com ha estat tot aquest procés:

«Al principi, una de les dificultats amb què ens vam topar van ser els marits, que no les deixaven treballar perquè consideraven que les dones han d'estar a casa i tenir fills, però no pas sortir al carrer, perquè els fa por que canviïn si surten; no volen que desenvolupin una personalitat pròpia, perquè llavors poden començar a contestar-los, a discutir, a raonar, a prendre decisions. Això és el que no volien que succeís. Intentàvem que entenguessin que el nostre únic objectiu era aconseguir que les dones tinguessin una feina i aportessin més ingressos a la família.»

Creative Handicrafts: la dignitat de ser dona a l'Índia

País:	Índia
Ciutat:	Bombai
Articles que produeixen:	roba i tèxtils de la llar
Núm. de treballadores:	270 dones (en moments puntuals es contracten 400 més)

Des del 1984, l'organització Creative Handicrafts treballa per afavorir la independència de les dones, des de qualsevol punt de vista, mitjançant la producció d'acord amb els principis del Comerç Just.

De la manca de confiança al càlcul de costos

«Les dones en particular s'enfronten a moltes dificultats des que neixen; crec que això les fa molt flexibles. Quan comencen a treballar a Creative, moltes de les dones que viuen als *slums* no tenen confiança en si mateixes. Però treballar i que la gent compri els productes que fan elles amb les seves mans les ajuda a recuperar l'autoestima. També el fet que les dones treballin juntes, en grup, suposa una mena de teràpia per a elles, perquè poden parlar, contar la seva situació...; això els permet tirar endavant i les ajuda a superar els problemes.

»Les dones, quan comencen a treballar, tenen el complex de no valer res i no saber fer res; no es consideren ni tan sols capaces d'aprendre a fer aquesta mena de brodats o peces de vestir. A més, moltes dones no parlen l'hindi, sinó que cadascuna parla la llengua de la seva regió. Per a mi mateixa, va ser un pas important aprendre l'hindi, poder anar a mercat, desplaçar-me, viatjar sola...

»Creative Handicrafts dona una identitat a les dones. Són persones que abans d'arribar a l'organització no en tenien. Han nascut i tenen molta vida per viure, però no tenen una identitat. Jo mateixa tinc una identitat des que soc a Creative.

»Actualment, Creative està format per dotze cooperatives, a cadascuna de les quals treballen unes vint-i-cinc dones. Ara, a diferència de la situació inicial que comentava abans, quan arriba una comanda a cada cooperativa, elles mateixes tenen la capacitat de planificar, fer càlcul de costos, quanta tela cal

comprar, quant trigarà, quin benefici hi haurà per fer aquestes peces... Aquest és el gran canvi.

»Jo mateixa soc un exemple del gran canvi que es produeix en una dona. No solament em moc sola per Bombai, sinó que fins i tot he vingut fins aquí, Espanya; estic parlant amb tu en anglès. Aquesta transformació em sembla impressionant.»

Assegurança mèdica, cobertura per maternitat i d'altres

«A part de l'estratègia comercial d'una organització, en una entitat com Creative el que es persegueix és l'autosuficiència de les dones, la qual cosa genera desenvolupament en altres facetes femenines. A la nostra organització tenim línies de treball que difereixen de les que hi ha normalment al comerç convencional. Per exemple, disposem de microcrèdits perquè les dones puguin accedir a crèdits a un interès baix, de manera que puguin fer front a dificultats econòmiques. Abans havien d'acudir a un altre tipus de préstecs amb interessos molt elevats. També tenim una llar d'infants a la qual pot venir la mainada de les treballadores, així com beques escolars perquè, tot i que les dones no han tingut formació, donen molta importància al fet que els seus fills i filles puguin estudiar. Tot això són avantatges afegits al sou que reben com a treballadores.

»Algunes també reben ajuts per engegar el seu propi negoci. Igualment, tenim una assegurança mèdica que permet tenir baixes remunerades en cas de malaltia. S'ofereix suport especial per a les dones embarassades i hem desenvolupat un sistema particular perquè puguin tenir jubilació. Aquests són alguns exemples del que reben, a marge del salari, per treballar al sector del Comerç Just. A més, per descomptat, es garanteixen unes condicions de treball adequades.»

«Hem
aconseguit
acabar amb el
mite que una
dona per si sola
no té els
mitjans per
tirar endavant»

© Ronny Hermosa

Amina Ait Taleb, presidenta d'una cooperativa productora d'argània (Marroc)

Al Marroc rural, a Agadir, en un context de pobresa i d'invisibilitat social de les dones, Amina Ait Taleb, després de conèixer l'experiència de diverses cooperatives de dones, va decidir prendre les regnes i formar la seva pròpia cooperativa, que està aconseguint acabar amb mites i tabús socials. La seva cooperativa s'uneix a altres semblants i genera així una espiral virtuosa de desenvolupament econòmic, empoderament de les dones i igualtat de gènere.

«La major part de les dones de la nostra aldea, i també de la nostra cooperativa, provenen de famílies pobres. Quan les dones vam crear la cooperativa, els homes no estaven d'acord que poguéssim sortir de casa i treballar. Gràcies a les associacions, als tallers de formació i també al suport d'algunes institucions, hem estat capaces de canviar moltes mentalitats i convèncer tant les dones com els seus marits d'aquest canvi. Vam trigar molt a convèncer les dones perquè sortissin de casa seva i vinguessin a treballar a les cooperatives. En aquest sentit, també van ajudar molt les visites que vam fer a altres cooperatives locals. Quan veuen que les dones poden produir i

Targanine, una organització 100% de dones

País:	Marroc
Regió:	Agadir
Núm. de treballadores:	550 dones agrupades en 6 cooperatives
Productes que elaboren:	oli d'argània i productes cosmètics

Sis cooperatives de dones formen el Grup d'Interès Econòmic Targanine. La seva activitat i el seu compromís amb el Comerç Just han aconseguit empoderar les dones i acabar amb els rols que els hi són tradicionalment assignats.

comercialitzar l'oli d'argània, comproven que el canvi és factible i que elles també poden aconseguir-ho.

»Gràcies als projectes de la cooperativa, les dones han superat la idea d'estar-se a casa i ara treballen en diversos sectors, com l'agricultura o el turisme.

»La cooperativa ha transcendit el tabú de deixar la llar per treballar. Abans, el fet que una dona viatgés, fins i tot d'un poble a l'altre, es considerava tabú. Ara les dones es desplacen, assisteixen a reunions i es mouen lliurement. Abans això era difícil perquè no tenien cap ingrés per a elles mateixes. Gràcies a la cooperativa, van començar a guanyar diners, amb la qual cosa també han guanyat independència. Per a elles, una feina significa independència econòmica.

»Aquí, a la nostra àrea, al marge d'un institut per a dones on s'ensenya a brodar, no hi ha altres possibilitats professionals per a les dones de la regió. Jo vaig treballar en aquest institut i vaig rebre formació i el suport d'una associació que ens va animar a engegar la cooperativa. El meu somni era treballar en un sector que em permetés contribuir al desenvolupament de la meua regió. Per a nosaltres va ser un repte, en primer lloc per treure les dones de casa seva i, després, assegurar que el projecte tingués èxit comercial.

»Avui estem capacitades per treballar lliurement i tirar endavant la nostra iniciativa, que és al 100% un projecte de dones. A més, hem aconseguit acabar amb el mite que una dona per si sola no té els mitjans per tirar endavant i reeixir.

»Jo aconsello a les dones que surtin de casa seva i vagin a treballar; així tindran independència econòmica, guanyaran experiència laboral i també tindran més autonomia respecte de la seva família.»

Arreu del món. Altres iniciatives

Recollim aquí l'experiència d'altres organitzacions de Comerç Just. Aquests tot just són alguns exemples de les més de 2.000 organitzacions productores que treballen a més de 75 països sota els principis del Comerç Just i que, per tant, fomenten l'empoderament de les dones i fan avançar la igualtat de gènere.

A L'Amèrica Llatina

Al Perú, Cooperativa Agraria Ecológica y Solidaria Piura (CAES Piura):

Agrupa unes 200 persones que cultiven canya de sucre. Amb la seva activitat ha afavorit que les dones, tradicionalment relegades a l'àmbit domèstic, treballin en moltes de les tasques de producció i processament de la panela. A més de funcionar de manera democràtica, entre els seus valors destaquen l'empoderament de productors i productores. A la cooperativa, elles participen en la presa de decisions i en els estatuts s'inclou l'obligatorietat de la presència de dones en el comitè de direcció.

A l'Uruguai, Manos del Uruguay:

Organització productora de moda formada per dotze cooperatives d'artesanes de zones rurals. Cada cooperativa està formada per unes vint dones que es dediquen a teixir a mà peces i tèxtil de la llar de gran qualitat. La seva missió principal és generar

mitjans de subsistència i oportunitats de desenvolupament personal per a les treballadores. Tots els guanys es distribueixen entre les productores i es reinverteixen en la mateixa organització. A més d'exportar els articles que fan, tenen dues botigues grans a Montevideo.

A L'Àsia

Al Nepal, cooperativa Mahaguthi:

Reuneix més de mil artesans i artesanes, la major part dones, organitzades en petits grups de producció. Moltes d'elles viuen a zones aïllades del país. El seu objectiu és garantir unes condicions de treball segures i dignes.

Per a les dones, la feina a Mahaguthi no solament té beneficis en la seva situació econòmica, sinó també personal; la seva confiança i autonomia augmenten, per la qual cosa els resulta més fàcil negociar els seus drets dins i fora de casa, així com prendre decisions pròpies. El fet de guanyar un sou també millora el rol a la família i la societat, i les converteix en model per a altres dones i per als seus fills i filles.

A l'Indonèsia, Pekerti:

Pekerti es va fundar el 1975 per donar suport a més de 50 grups d'artesans i artesanes que produeixen cistells, accessoris, capsos i altres articles de fusta. Aquesta organització promou la igualtat de gènere i l'empoderament de les dones mitjançant la promoció en la contractació de dones, el foment del lideratge i la participació en la presa de decisions, iniciatives de formació i desenvolupament personal, i la concessió de baixes per maternitat i lactància.

A L'Àfrica

A Etiòpia, Sabahar:

Sabahar és una empresa administrada per dones. Hi treballen 43 dones i 32 homes que es dediquen a la confecció d'articles tèxtils de cotó i de seda. La plantilla procedeix de classes socials marginades que han viscut al carrer i tenen

nivells bàsics de formació. Van arribar a Sabahar amb l'autoestima baixa i poques esperances de futur.

Entre els seus valors destaquen l'empoderament de les dones, la sostenibilitat, la innovació i l'atenció mútua. Desenvolupen iniciatives diferents en favor de la igualtat de gènere, com ara la discriminació positiva, la visibilitat del treball de les dones o accions per afrontar els prejudicis de gènere i, d'aquesta manera, canviar les actituds de les dones i els homes.

A Kenya, Machakos Cooperative Union (MCU):

Unió de 81 petites cooperatives propietàries de cafetars i grups de producció d'objectes artesanals. En total, agrupa 40.000 persones. MCU promou l'equitat de gènere i l'empoderament de les dones mitjançant l'augment de la seva participació en el cul-

tiu, l'elaboració i la comercialització de la producció. S'ha afavorit l'equilibri entre homes i dones als llocs de treball i als càrrecs directius. També reconeix els drets laborals de les dones i garanteix que rebin totes les prestacions que els correspongui, a més de cobrir les necessitats especials quant a la salut i seguretat de les dones embarassades i en període de lactància. Altres iniciatives adoptades en aquest sentit són afavorir el desenvolupament de les capacitats de les dones mitjançant la formació, facilitar-ne l'accés als crèdits i fer pressió per influir en la legislació de gènere i pel que fa a la importància d'alinejar les polítiques públiques amb l'acció concreta.

Per saber-ne més

Publicacions

- ***Cuaderno de Comercio Justo, núm. 9, 2019. «Modelos de actividad comercial que empoderan a las mujeres».*** Coordinadora Estatal de Comercio Justo/Organització Mundial del Comerç Just. <http://comerciojusto.org/wp-content/uploads/2019/03/CUADERNO-9-FINAL.pdf>
- ***Cuaderno de Comercio Justo, núm. 10, 2019. «Igualdad de género y derechos de las mujeres en el ámbito laboral».*** Coordinadora Estatal de Comercio Justo/Organització Mundial del Comerç Just. 2019. <http://comerciojusto.org/wp-content/uploads/2019/03/CUADERNO-10-FINAL.pdf>
- ***Creando la nueva economía. Modelos empresariales que ponen a las personas y el planeta en primer lugar.*** Organització Mundial del Comerç Just, 2020. http://comerciojusto.org/wp-content/uploads/2020/01/Business_Models_Report-Spanish_0.pdf

Llocs web

- **Coordinadora Estatal de Comercio Justo:** comerciojusto.org
- **Organització Mundial del Comerç Just:** www.wfto.com
- **Objectius de Desenvolupament Sostenible. Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD):** <https://www.undp.org/content/undp/es/home/sustainable-development-goals.html>
- **ONU Dones:** <https://www.unwomen.org/es>

Què puc fer-hi jo?

- **Quan compres, tria productes elaborats en condicions d'igualtat, sense discriminació de les dones ni explotació laboral.** Escull productes com els de Comerç Just, el centre de l'activitat econòmica dels quals són les persones i el medi ambient, de manera que consolidem una societat més justa i equitativa.

On puc trobar els productes de Comerç Just?

A les botigues i punts de venda gestionats per les organitzacions de la Coordinadora Estatal de Comerç Justo: www.comerciojusto.org

- **Col·labora com a voluntari o voluntària** en organitzacions i botigues de Comerç Just.
- **Si tens una botiga, un establiment o una empresa, distribueix o tria productes de Comerç Just** com a elements de *merchandising*.
- **Si treballes com a docent, tracta aquests temes amb l'alumnat.** Al centre de recursos del nostre lloc web trobaràs material didàctic, vídeos i propostes d'activitats.
- **Informa't:** estigues al dia de les campanyes i iniciatives del moviment de Comerç Just mitjançant el nostre web i les xarxes socials.
- **Difon el missatge:** subscriu-te a les nostres xarxes i butlletí electrònic, i fes saber a tothom que ja rutlla una economia feminista.

comerciojusto.org

 @CEComercioJusto facebook.com/CEComercioJusto

Coordinadora Estatal de Comercio Justo.
c/ Gaztambide, 50. Madrid 28015.
Teléfono: 91 299 38 60

